

Hädaolukorra lahendamise plaan

Kinnitatud direktori käskkirjaga nr 1-1/8, 17.02.2022

KABALA LASTEAIA-PÕHIKOOLI HÄDAOLUKORRA LAHENDAMISE PLAAN

Hädaolukorra lahendamise plaan

Sisukord

Sisukord	2
Olulised kontaktid	5
Kriisimeeskond	6
Andmed kooli/ lasteaia kohta	9
Kogu kooli haaravad ajakriitilised hädaolukorrad	10
Äkkrünnak, varjumishäire	10
Tulekahju	11
Evakuatsioonihäire	11
Ohtliku evakuatsiooni asemel klassi varjumine	11
Suitsuse koridori läbimine evakueerudes	11
Evakuatsioonihäire vahetunnis	12
Evakuatsioonihäire pärast tunde	12
Tuleohutusjuhend	12
Juhendi sisu	12
I Objekti tuleohtlikkuse üldisloomustus	13
II Territooriumi, teede, tuleohutuskujade ja hoonete, rajatiste ning veevõtukohtade juurdesõiduteede korrashoiu iseärasused	13
III Tuleohutuse tagamine töös, ainete ja materjalide hoidmine	13
IV Mootorsõidukite territooriumile lubamise ja seal liikumise ning parkimise kord	14
V Suitsetamisrežiim ja lahtise tule kasutamine objektil	15
VI Tuletõrje- tulekahjuside ja signalisatsioonivahendite korrashoiu tagamine	15
VII Tegutsemine tulekahju korral	15
VIII Inimeste ja vara evakueerimine	16
IX Tuletõrjevahendite kasutamise ja päästekomandoga koostöö kord	16
X Elektrilahutus, tuletõrjevesi ja evakueerimiskoht	17
XI Töötajate tuleohutusala juhendamine ja koolitamine	18
XII Vastutus	18

Hädaolukorra lahendamise plaan

Pommiähvardus või rünnaku ähvardus	18
Telefoni teel edastatud ähvardus	18
Suusõnal edastatud ähvardus, kuulujutt ähvardusest:	19
Kirja teel edastatud ähvardus:	19
Pommi, kahtlase eseme leid	19
Muud kriisisituatsioonid	19
Õpilase kadumine	19
Lapserövi oht	20
Lapserööv	20
Kaklus või ühepoolne füüsiline vägivald	21
Varastamine, esemete rikkumine, väljapressimine	21
Alkoholi, tubaka või muu keelatud aine omamine	21
Õpilase lähedase surm	23
Koolitöötaja lähedase surm	23
Suitsiid	24
Õpilase raske haigus	24
Vaimne vägivald	25
Füüsiline vägivald koolis	25
Lapse füüsilise väärkohtlemise kahtlus	26
Küberkiusamine	26
Seksuaalne väärkohtlemine	27
Depressioon	29
Söömishäired	29
Esmaabi	30
Elustamise ABC	32
Kriisimeeskonna tegutsemine hädaolukorras	33
Maatriksipõhine tegevusplaan	33

Hädaolukorra lahendamise plaan

Tulekahjust teavitamine	33
Äkkrünnak	34
Rünnaku ähvardus, pommiähvardus, kahtlase eseme leid	35
Haiguspuhang epideemia	35
Liiklusõnnetus õppekäigul / õnnetusjuhtum / kadunud laps / vägivald	36
Lapse kadumine	37
Lapse füüsilise väärkohtlemise kahtlus	37
Kaklus või ühepoolne füüsiline vägivald	38
Mürgistused; alkohol, tubaka omamine, narkootilise aine omamine, -nähud	38

Hädaolukorra lahendamise plaan

Olulised kontaktid

HÄIREKESKUS 112 (kiirabi, pääste ja politsei)

politsei piirkonnavanem Jaan Sildoja 4892908 ; 53036804 jaan.sildoja@politsei.ee

Kool 48 92 447

Sotsiaalnounik 48 65 672

Rapla Maakonna Psühhologiateenistus 48 94 310

Helistades 112 räägi:

1. Mis on juhtunud?
2. Kus? Täpne aadress või kooli nimi!
3. Kas keegi on viga saanud?
4. Oma nimi ja telefoninumber (et sulle saaks tagasi helistada)
5. Vasta küsimustele lühidalt ja täpselt
6. Ära katkesta ise kõnet!

Hädaolukorra lahendamise plaanid asuvad:

1. Kabala Lasteaia-Põhikooli direktori kabinetis nr 110.
2. Purkus asuvas lasteaiarühmas "Muumi".
3. Lipal asuvas lasteaiarühmas "Lustilaps".
4. Kabala Lasteaias-Põhikoolis rühmade "Lepatriinu" ja "Jõmmu"

õpetajate puhketoas.

OLULISED KONTAKTID

Hädaolukorra lahendamise plaan

Kriisimeeskond

Kriisimeeskonna liige/kontakt/e- mail	Asendajad	Lauatelefon	Mobiil
Direktor kriisimeeskonna juht 51900751 direktor@kabala.edu.ee	Tiia Sõber tiia.sober@kabala.edu.ee Anu Vendelin anu.vendelin@kabala.edu.ee		53474878 51925017
Tiia Sõber kriisimeeskonna juhi ülesannetes 53474878 tiia.sober@kabala.edu.ee	Koidu Pettai koidu.pettai@kabala.edu.ee ürituste korraldaja vastutab turvalisuse ja info edastamise eest päästemeeskonnale ja kriisimeeskonna juhile.		5052768
Anu Vendelin laste ja lastevanemate nõustamine kriisisituatsioonis, võrgustiku loomine. 51925017 anu.vendelin@kabala.edu.ee	Pille Lille direktor@kabala.edu.ee		51900751
Katrin Puusepp kantselei ja arhiivi eest vastutav isik, dokumentatsiooni, isikuandmete ja info edastamise eest vastutav isik, esmaabi andmine õpilastele ja täiskasvanutele. 56602036 kool@kabala.edu.ee	Tiia Sõber tiia.sober@kabala.edu.ee Piret Urtson piret.urtson@kabala.edu.ee		53474878 55688243

Hädaolukorra lahendamise plaan

Kriisimeeskonna liige/kontakt/e- mail	Asendajad	Lauatelefon	Mobiil
Kristiina Põhjakas liige Purku I/a Muumi vastutav isik esmaabi andmise ja evakueerumise korraldaja 48 63283 5224361 kristiina.pohjakas@kabala.edu.ee	Marge Bogdanov marge.bogdanov@kabala.edu.ee edastab info juhtkonnale ja päästemeeskonnale, lastevanematele, laste evakueerimine. Dokumentatsiooni säilitamine Triinu Roosvalt- edastab info, esmaabi, laste evakueerimine, dokumentatsiooni säilitamine	48 63 283	56620884 53472466
Margit Pihelgas I/a Lustilaps vastutav isik esmaabi ja evakueerumise korraldaja 58513184 margit.pihelgas@kabala.edu.ee	Tiina Viin tiina.viin@kabala.edu.ee info edastamine juhtkonnale, päästemees-konnale, lastevanematele, laste evakueerimine, dokumentide säilitamine, esmaabi. Ly Vaikmets-Vain ly.vaikmets-vain@kabala.edu.ee info edastamine juhtkonnale, päästemees-konnale, laste evakueerimine, dokumentatsiooni säilitamine, esmaabi.		53427488 5281690

Hädaolukorra lahendamise plaan

Kriisimeeskonna liige/kontakt/e- mail	Asendajad	Lauatelefon	Mobiil
<p>Tiia Sõber – tuleohutuse eest vastutav isik, on kooli ja lasteaiarühmade Jõmmu ja Lepatriinu evakuatsioonijuht, Enesekontrolliplaani täitmise eest vastutav isik, meediaga suhtlemine.</p> <p>53474878</p> <p>tiia.sober@kabala.edu.ee</p>	<p>Pille Lille</p> <p>direktor@kabala.edu.ee</p> <p>kriisimeeskonna juht, evakuatsioon-lasteaed, info päästemeeskonnale, meediaga suhtlemine</p> <p>Anu Vendelin</p> <p>anu.vendelin@kabala.edu.ee</p> <p>evakuatsiooni juht- õpilased, info lastevanematele, päästemeeskonnale</p>		<p>51900751</p> <p>51925017</p>
<p>Katrin Puusepp</p> <p>56602036</p> <p>kool@kabala.edu.ee</p> <p>esmaabi andmise eest vastutav isik koolis ja lasteaias Jõmmu ja Lepatriinu</p>	<p>Kadi Peedo</p> <p>kadi.peedo@kabala.edu.ee</p> <p>esmaabi andmine</p>		<p>58397473</p>

Hädaolukorra lahendamise plaan

Andmed kooli/ lasteaia kohta

Kooli aadress: Kabala, Rapla vald 78403 Raplamaa

Kõikide ruumide võtmed on kättesaadavas kohas kantselei- ja majandusruumis nr 106.

„Tegutsemine äkkrünnaku korral“ juhendi asukoht: kantselei, õpetajate tuba, lasteaiarühmades.

Varjumishäire kirjeldus: kokkulepitud muusikafaili esitus läbi koolikella arvuti, lasteaiarühmades suusõnaline teavitus.

Varjumishäiret saab anda evakuatsiooni juht (direktor, tema äraolekul majandusjuhataja või sekretär-juhiabi).

Tulekahju häiresignaali kirjeldus: käivituvad alarmkellad ATS.

Häiresignaal evakueerumise algatamiseks: ATS alarmkellad teistkordselt.

Täiendav signaal evakuatsioonihäire kinnitamiseks: korratakse korraldust läbi kõlarite.

Turvaline kogunemiskoht evakuatsiooni korral: koolimaja kõrval palliplatsil.

Peale evakuatsioonijuhile ette kandmist liikuda edasi vajadusel- Alternatiivne kogunemiskoht sõltuvalt ilmastikuoludest, tuule suunast või õnnetuse asukohast, kuhu lapsed viia või sõidutada, asub: Pärna maja trepikoda, võimla saal.

Evakuatsiooni juhi eraldusriietus sündmuskohas tegutsemiseks: helkurvest

Lisainfo:

Evakueerumiskoht Purku Muumi lasteaial spordiplats maja ees ja Laanearu eramu.

Lipa lasteaiarühma Lustilaps evakueerumiskoht spordiplats, lähim eramu koolimaja vahetus läheduses.

Hädaolukorra lahendamise plaan

Kogu kooli haaravad ajakriitilised hädaolukorrad

Äkkrünnak, varjumishäire

TUNNI AJAL:

1. Jää rahulikuks ja teata lastele, et koolimajas on oht
2. lukusta uks või blokeeri uks mööbliesemetega
3. varja vaade klassi
4. tõmba kardinad akende ette
5. kata ukseklaas
6. anna korraldus eemalduda udest ja akendest ning püsida võimalikult vaikselt ja madalal, varjuda koolipinkide ja toolide taha
7. jää ootama politsei saabumist NB! Ust tohib avada ainult siis, kui oled kindel, et avamist palub politsei või kooli juhtkond.

Ära ürita ründajaga kontakteeruda! – maailmapraktika kohaselt on sellised katsed lõppenud surmaga

Ära ürita minna klassist välja esmaabi andma! - see võib lõppeda sinu surmaga. Kui näed esmaabi vajadust, helista 112 kirjelda olukorda ja abivajaja täpset asukohta koolimajas.

NB! Kui rünnakuga kaasneb süütamine või plahvatus, peab õpetaja ise otsustama, kas turvalisem on varjuda või evakueeruda.

Käitumine varjumise ajal:

1. ole ise rahulik ja oma korraldustes kindel
2. võimalusel leia klassile mingi tegevus
3. anna õpilastele teada, et varjumine võib kesta mitu tundi, see ei pruugi seotud olla rünnaku tagajärgede ulatusega, evakueerumisluba antakse alles siis, kui on kindel täielik turvalisus. Fikseeri varjumise alguse kellaaeg – oodates tundub aeg reaalsest pikem
4. anna õpilastele teada, et vanematega kontakteerub esimesel võimalusel kooli juhtkond, õpilased lülitavad telefonid välja, et vältida võrgu ülekoormust, sest muidu ei saa politseid ja päästjad omavahel sidet pidada.
5. õpetaja telefon lülitatakse hääletule režiimile, õpetaja annab teada klassi olukorrast SMS teel kooli kriisimeeskonna juhile direktorile (vajadusel kasutab selleks õpilase telefoni, mis jääb hääletul režiimil õpetaja kätte). Vajalik info on: ruumi tähis, varjajate arv ja olukord, kas keegi, kes peaks klassis viibima, on puudu (nt viibis tunnis, kuid enne häiret läks klassist välja)
6. Kui keegi klassis olijatest vajab arstiabi, helista 112, kirjelda olukorda ja abivajaja täpset asukohta koolimajas.

VAHETUNNIS:

1. Ava lähima klassi uks ja koonda sinna kõik lähedalasuvad õpilased.
2. Edasi käitu vastavalt varjumise juhendile.

Hädaolukorra lahendamise plaan

Tulekahju

Avastades tulekahju:

1. Päästa vahetus ohus olijad ning jaga ülesanded kui abistajaid on rohkem;
2. anna evakuatsioonihäire;
3. helista 112;
4. kustuta esmaste tulekustutusvahenditega;
5. teavita kooli kriisimeeskonna juhti;
6. naase võimalikult kiiresti oma klassi juurde ja võimalusel evakueeri õpilased suundudes kokkulepitud kogunemiskohta.

Evakuatsioonihäire

1. Säilita rahu;
2. Anna õpilastele korraldus evakueeruda, korda peamised juhised:
 - rahulikult;
 - asjad jäävad klassi;
 - liigutakse sobivaimat teed pidi kokku lepitud kogunemiskohta;
 - kui valjuhääldist antakse teistsugused korraldused, lähtutakse neist;
 - ülemistelt korrustelt tulijatel on trepil eesõigus.
3. Kui koridoris on suitsu, kontrolli enne õpilaste evakueerimist, kas evakuatsioonitee on väljumiseks ohutu.
4. Sulge aknad ja uksed, ära lukusta!

Kogunemiskohas:

1. Kontrolli õpilaste kohalolekut;
2. Edasta info, kui palju õpilasi oli tunnis, kui palju puudus, kui palju jõudis kogunemiskohta, evakuatsioonijuhile.
3. Kogunemiskohta tuleb jääda seniks, kuni päästemeeskonna või kooli kriisimeeskonna juht annab järgmised korraldused.

Ohtliku evakuatsiooni asemel klassi varjumine

1. sulge klassi uks;
2. anna õpilastele korraldus liikuda akende juurde ja teha ennast aknast nähtavaks;
3. võimalusel teavita 112 või Pille Lille (51900751) kooli kriisimeeskonna juhti teie olukorrast;
4. kata uksepraod ja avaused niiskete rätikute või riietega, et takistada suitsu ligipääsu klassi;
5. ava aken tuulutamiseks;
6. suitsu täis ruumis hoidke madalale, kus õhk on puhtam.

Suitsuse koridori läbimine evakueerudes

1. võimalusel tee eelnevalt kindlaks, milline evakuatsiooniteekond on väljumiseks kõige ohutum;
2. kui pead läbima suitsuse koridori, hoia madalale, kus õhk on puhtam;
3. kata suu ja nina niiske riidega;
4. liikudes toeta käega vastu seina, et säilitada õige suund;
5. klass peab püsima koos;
6. hoonest välja jõudes tuleb liikuda kokkulepitud kogunemiskohta;
7. kogunemiskohas kontrolli, et kõik ruumist väljunud lapsed on sinuga, edasta info *evakuatsioonijuhile*.

Hädaolukorra lahendamise plaan

Evakuatsioonihäire vahetunnis

1. nii õpilased kui õpetajad liiguvad kiiresti kokkulepitud kogunemiskohta, järgides evakuatsioonimärgistust;
2. kogunemiskohas otsivad õpilased üles õpetaja, kelle tunnis nad viimati viibisid;
3. klass peab kogunemiskohas koos püsima seni, kuni päästetööde juht või kooli kriisimeeskonna juht annab edasised korraldused.
4. Klassiga viimati tunnis olnud õpetaja loeb õpilased üle ja annab info evakuatsioonijuhile
5. Puudujate korral teeb õpetaja koos klassiga kindlaks, kas õpilane on puudunud terve päeva, kas ta läks koolist ära või on oht, et ta on jäänud koolimajja. Õpetaja edastab info kriisimeeskonnajuhile – kooli direktorile või evakuatsioonijuhile
6. Igas klassis tuleb kasutada n-õ naabrivalvet: küsida kõigilt, kas pinginaaber oli enne kohal ja kas nüüd on kohal.

Evakuatsioonihäire pärast tunde

1. Kõik liiguvad kiiresti koolimajast välja, järgides evakuatsioonimärgistust;
2. täiskasvanud väljuvad ruumist viimasena veendudes enne, et ruumis ei ole rohkem inimesi;
3. evakueerunud kogunevad koolimaja kõrval palliplatsil. Kui ilmastiku- või õnnetuse oludest tingituna on sinna kogunemine takistatud, tuleb liikuda edasi Pärna maja trepikotta või spordimaja saali.
4. kogunemiskohas koondavad täiskasvanud andmed selle kohta, kas kõik isikud on haridusasutusest väljunud
 - ringide juhid kontrollivad kohalolijaid ringide nimekirjade alusel;
 - koolimajas viibinud õpetajad koondavad õpilased ja püüavad selgust saada, kas on võimalik, et keegi on jäänud koolimajja.
5. Info antakse üle päästetööde juhile.

Tuleohutusjuhend

Juhendi sisu

1. Objekti tuleohtlikkuse üldiseloomustus
2. Territooriumi, teede, tuleohutuskujade ning hoonete ja rajatiste, veevõtukohtade juurdesõiduteede korrashoiu iseärasused.
3. Tuleohutuse tagamine töös, ainete ja materjalide hoidmise kord.
4. Mootorsõidukite territooriumile lubamise, seal liikumise ja parkimise kord.
5. Suitsetamisrežiim ja lahtise tule kasutamine objektis.
6. Tuletõrje-, tulekahjuside- ja signalisatsioonivahendite korrashoiu tagamine.
7. Töötajate kohustused tulekahju tekkimisel ning sellest teavitamine.
8. Inimeste ja vara evakueerimine.
9. Tuletõrjevahendite kasutamine ja päästekomandodega koostöö kord.
10. Elektrilahutus, tuletõrjevesi ja evakueerimiskoht.
11. Töötajate tuleohutuslane juhendamine
12. Vastutavad isikud.

Hädaolukorra lahendamise plaan

I Objekti tuleohtlikkuse üldiseloostus

Kabala Lasteaed-Põhikool on kahekorruline peamiselt silikaattellistest ja punasest telliskivist raudbetoonvahelagede- ja seintega hoone (kuulub klassi TP1). Seinte ja lagede pinnakihi süttimistundlikkus ja tule levikvastab 2. tuleohu klassile. Hoones samaaegselt viibivate hoolealuste arv vastab lubatud normile.

- Hoonet kasutatakse kooli ja lasteaiana, kus lasteaed asub esimesel korrusel. Kool jagab ruume kahe korruse vahel. Administratsiooniruumid asuvad esimesel korrusel, lisaks veel köök, laoruumid, olmeruumid, söögisaal ja aula (saal). Keldrikorrusel asuvad soojasõlm ja poeplastee tööpetsuklass. 2012 ehitati majale uus viikatus, seoses sellega tekkis pööning kus asuvad ventilatsioonisüsteemiseadmed.

- Tuleohtlikkuselt võib hoonet lugeda TP- I tuleohuklassi, teine tulekaitsetase.
- Töö toimub haridusasutuses kella 7.30- 18.00 (41 koolieelikut, 65 õpilast ja 32 töötajat)
- Objekti üldist tuleohtlikkust iseloomustavad:
 - võimalikud elektriõhusnõuete rikkumised ja vigased elektriseadmed,
 - tuletööde nõuete eiramine,
 - suitsetamisrežiimi eiramine,
 - töötajate poolt elementaarsete tuleõhusnõuete eiramine ja käesoleva juhendi punktide rikkumine.

Käesolev juhend on aluseks kõigi töötajate tuleõhusalasel juhendamisel ja kohustuslikuks täitmiseks kõikidele töötajatele.

II Territooriumi, teede, tuleõhuskujade ja hoonete, rajatiste ning veevõtukohtade juurdesõiduteede korrashoiu iseärasused

- 2.1. Juurdesõiduteed hoonele, läbisõidukohad ja juurdepääsuteed tuletõrje -veevõtukohtale peavad olema vaba aastaringselt ja kasutamiskõlblikus seisukorras.
- 2.2. Territoorium peab olema puhas, prahti ja jäätmeid tuleb hoida selleks määratud kohas või taaras.
- 2.3. Territooriumil on prahi ja kulu põletamine keelatud.
- 2.4. Põlevmaterjali ja taarat ning põlevmaterjalist pakendist seadmeid tohib hoida hoonele mitte lähemale kui 4 meetrit. Prügikonteinerid peavad asuma hoonesüttivatest materjalist või süttiva välispinnaga hoone välisseintest või mistahes seintes olevatest avadest vähemalt 2 m kaugusel.
- 2.5. Mootorsõidukit tohib parkida selleks ettenähtud kohas ja hoonele mitte lähemal kui 4 meetrit.
- 2.6. Territooriumil ei tohi:
 - Püstitada hooneid ja muid rajatise ilma kehtestatud korras kooskõlastamata ja ilma projektita
 - Teha keevitus- ja muid tuletõid ilma kooskõlastamata
 - Valada põlevvedelikku ja oksüdeerijat maha või kanalisatsioonivõrku
 - Tankida mootorsõiduki hoiukohas
 - Suitsetada

III Tuleõhususe tagamine töös, ainete ja materjalide hoidmine

- 3.1. Kõik töötajad on kohustatud:
 - järgima juhtkonna poolt kehtestatud tuleõhusnõudeid
 - läbima tuleõhusalase väljaõppe
 - vältima tegevust, mis võib põhjustada tulekahju või plahvatuse
 - tulekahju avastamisel viivitamatult teatama häirekeskusesse 112 ning teavitama juhtkonda

Hädaolukorra lahendamise plaan

3.2. Tuleohutuse tagamisel peab järgima alljärgnevaid tuleohutuse nõudeid:

- Keelatud on tõkestada evakuaatsiooniteid mööbli, esemete või muu sisustusega, jäigalt sulgeda evakuaatsioonipäase ja kasutada neil raskesti avatavaid sulgureid.
- Hoones paikneva seadmestiku kasutamine ja tehnohooldus peavad tuleohutuse seisukohalt vastama seadme tehnoloogiliste juhiste ja muude normdokumentide nõuetele.
- Elektriseadeldisi tuleb kasutada vastavalt nende kasutamise eeskirjadele Mitte kasutada ajutist ja defektiga elektrijuhtmestikku.
- Töö lõpetamisel tuleb ruumis perioodiliseks kasutamiseks ettenähtud elektriseadeldised vooluvõrgust välja lülitada, välja arvatud tehnoloogia nõuete ja asutuse administratsiooni poolt kehtestatud korra järgi ööpäevaringselt töötavad elektriseadeldised.
- Töö või muu tegevuse lõpetamisel peab ruum olema tuleohutuse seisukohalt üle vaadatud ja võetud kasutusele meetmed tuleohutusnõuete rikkumiste kõrvaldamiseks.
- Jätta töötavat tehnoloogilist või muud seadet ja mehhanismi järelevalveta, kasutada rikkis tule- ja avariikaitse süsteemiga või muude riketega seadmeid.
- Kasutada kalibreerimata või elektrijuhtmestiku lubatavale voolutugevusele mittevastava sulavelemendiga kaitset.
- Kasutada ruumi töökeskkonna tingimustele mittevastavat elektriseadeldist.
- Kasutada mittestandardset elektrisoojendus- ja valgustusriista.
- Jätta järelevalveta pidevaks tööks mitteettenähtud elektriseadeldist.
- Teha keevitus ja muid tuletöid, kui selleks puudub hoone valdaja kirjalik luba.
- Kasutada põlevvedelikku ruumi koristamisel ning riietus- ja muude esemete puhastamisel.
- Jätta tööpäeva lõppedes tööruum põlevjäätmetest koristamata.
- Köögis puhastada aeg-ajalt pliitide kohtäratõmbe ventilatsiooni kanaleid rasvast ja sinna kogunenud tolmust.
- Tõkestada juurdepääsuteid side-, tuletõrje ja päästevahenditele.
- Poeglaste tööõpetusruum puhastada, ventileerida pärast tundide lõppu.
- Massiürituse korraldamise eel kontrollida tuleohutusseisundit, evakuaatsiooniteid ja tuletõrje-päästevahendite korrasolekut. Avastatud rikkumised kõrvaldada.
- Ürituse ajal peab laste juures viibima täiskasvanu, keda on juhendatud tuleohutusalaselt.
- Jõulukuusk paigaldada kindlale alusele, et ei takistaks väljapääsu ja ei kasutata ehtimisel kergesti süttivaid materjale.
- Jõulukuusel võib kasutada vaid elektriküünlaid ja paigalduseks soovitav kasutada elektriku abi.
- Massiürituse ajal hoones ei tohi:
 - ületada ehitise projektiga ettenähtud inimeste arvu
 - teha hoones tuletöid
 - süüdata ruumis ilutulestikke, saraküünlaid ja kasutada paukpakette
 - kustutada ruumist tavaline elektrivalgustus täielikult.

IV Mootorsõidukite territooriumile lubamise ja seal liikumise ning parkimise kord

4.1. Autode parkimine Kabala Lasteaia-Põhikooli territooriumil on lubatud vaid selleks otstarbeks ettenähtud kohtades ning vähemalt 4 meetri kaugusel hoonest ja rajatistest.

4.2. Parkimisel ei tohi sõidukitega objekti territooriumi üle koormata.

4.3. Autosid ei tohi parkida sisse- ja väljasõidu teede ja värava ette.

Hädaolukorra lahendamise plaan

V Suitsetamisrežiim ja lahtise tule kasutamine objektil

- 5.1. Kabala Lasteaia- Põhikooli ruumides ja territooriumil on suitsetamine RANGELT KEELATUD!
- 5.2. Lahtise tule kasutamine, prahi ja jäätmete põletamine kogu territooriumil on RANGELT KEELATUD!

VI Tuletõrje- tulekahjuside ja signalisatsioonivahendite korrashoiu tagamine

- 6.1. Kabala Lasteaed- Põhikooli koolimaja on kaitstud II tulekaitse astme järgi, mis tähendab, et hoonesse on paigutatud esmakustutusvahendid, mis on ette nähtud kasutamiseks ühe inimese poolt tulekahju algjärgus (15 tk. 6 kg ABC tüüpi pulberkustutit) ja tulekahju signalisatsiooni süsteem e. ATS
- 6.2. Vastavalt SM 7.juuni 2002/80 peab olema automaatne tulekahjusignalisatsioon edaspidi ATS nõuetekohaselt paigaldatud, tehniliselt töökorras ja ööpäevaringselt valverežiimis.
- 6.3. Tulekahju signalisatsioonisüsteemi ajutise väljalülitamise korral (tehnohoolderemondid jms. ajaks) tuleb hoone valdajal kasutusele võtta lisameetmed.
- 6.4. Tulekahju signalisatsioonisüsteem tehnohooldetöid tohib teostada vastavat litsentsi või sertifikaati omav juriidiline või füüsiline isik. Kabala Lasteaed- Põhikoolis teostab hooldustöid OÜ Everetek
- 6.5. Tulekustuteid tuleb hooldada pärast iga kasutamiskorda ja siis, kui kontrollitulemused seda nõuavad – kvartalis kord. Tulemused fikseeritakse kirjalikult vastavas päevikus.
- 6.6. Tulekustutite korrashoiu tagamisel tuleb lähtuda alljärgnevatest punktidest:
 - tulekustutid peavad asetsema kütteseadmetest vähemalt 1 m kaugusel
 - kinnituskonks tulekustuti paigaldamiseks peab olema vastupidav ja sobiv ning lihtne
 - tulekustuti põhi ei tohi asetseda põrandast kõrgemal kui 1,5 m
 - pärast kasutamist viia kustuti koheselt hooldusesse (ümberlaadimisele)
 - rõhu all olevat kustutit, millel on manomeeter, tuleb vähemalt kord kvartalis kontrollida näitu
 - välisel vaatlusel kontrollida avamisseadme puhtust ja plommi ning kaitsesplindi, vooliku ja kere seisukorda.
- 6.7. Tulekustutid peavad asetsema nähtaval kohal, vastasel korral viitama ohutusmärgiga kustuti asukohale
- 6.8. Tulekustutite kontrolli ja dokumentatsiooni täitmise eest vastutab majandusjuhataja.

VII Tegutsemine tulekahju korral

- 7.1. Tulekahju puhkemisel peab juhtkonna ja töötajate tegevus olema eelkõige suunatud hoones viibijat ohutuse ja evakueerimise tagamiseks.
- 7.2. Tulekahju avastanud füüsiline isik on kohustatud:
 - Viivitamatult teatama häirekeskusele 112 ja teatama hoones hetkel vastutavale isikule - direktorile või teda asendavale isikule, kus on tulekahju puhkenud ja mis põleb ning nimetama oma perekonnanime ja teate andmiseks kasutatud telefoninumbri
 - Hoiatama ohtu sattunud inimesi – käivitama häirekellad
 - Võimaluse korral asuma tuld kustutama ja (või) inimesi ning vara päästma
 - Tõkestama tule levikut.
- 7.3. Tulekustutus- ja päästemeeskonna sündmuskohale saabumisel peab tulekahju avastanud isik või administratsiooni esindaja (kooli direktor) teatama selle juhile:
 - Tulekahju tekkekoha ja ulatuse
 - Võimalikust ohust hoones olevatele inimestele ja nende inimeste liikumisvõimest

Hädaolukorra lahendamise plaan

- Muudest tulekahjuga kaasneda võivatest ohtudest (põlevvedelikud, mürgkemikaalid jms.).
- 7.4. Koolidirektor ja/või majandusjuhataja/ majahoidja hoolitseb, et tulekahju või häire korral oleks kõik väljapääsud hoonest vabad, kontrollib, kas teade on edastatud häirekeskusele, organiseerib hoones viibivate isikute kontrolli ja päästmise, tagab tuld kustutvate inimeste ohutuse ja võimaliku kaitsmise.

VIII Inimeste ja vara evakueerimine

- 8.1. ÜHEGI INIMESE ELU EI PÄÄSTETA TEISE INIMESE ARVELT!
- 8.2. Rangelt on keelatud alla 18- aastaseid isikuid rakendada kustutustöödel ja vara evakueerimisel.
- 8.3. Evakuatsiooni algust tähistab pidevalt helisev häirekell.
- 8.4. Laste evakueerimine hoonest:
- Kui häire on tunni ajal, siis õpetaja kogub õpilased kokku ja juhib organiseeritult ruumidest välja vastavalt evakuatsioonijuhendile
 - Ühe klassi peale on üks õpetaja. Kui tekib häire olukord, siis kogutakse klassis olevad lapsed kokku. Lapsed moodustavad n.ö. "hanerea" ja haaravad üksteisel kätest kinni. Rivi eesotsas on õpetaja, kes juhatab lapsed hoonest välja. "Hanerea" lõpus on kokkulepitud isik.
 - Kui õpilased on välja jõudnud, siis minnakse lastega varem kokkulepitud kogunemispaika, milleks on koolimaja kõrval palliplats.
 - Kogunemiskohas kontrollitakse laste kohalolekut ja puudujatest antakse juhtkonnale teada.
 - **Häire korral lasteaias** koguvad lasteaiasõpetaja ja õpetaja abi lapsed kokku ja juhivad lapsed organiseeritult ruumist välja vastavalt evakuatsiooniplaanile.
- Lapsed evakueeritakse koolimaja kõrval asuvale palliplatsile.
 - Juhtkond informeerib kohalesaabunud päästekomandot.
- 8.5. Köögiplokist saab evakueeruda köögi- ja peauksest.
- 8.6. Kui evakueerimiseks on aega vähe, lahkuvad hoones viibijad avariiväljapääsude kaudu.
- 8.7. Kui hoonest ei ole võimalik lahkuda korruselt:
- viib õpetaja õpilased/lapsed vähem ohustatud ruumi
 - suletakse uks (mitte lukustada) tihendada rätikute ja tekkidega vältides suitsu sissetungimist
 - avada aken ja anda endast karjumisega märku
 - VÄLTIDA PAANIKAT!
- 8.8. Hoonest väljutakse lähima välisukse kaudu- peauks, rühmaruumide ukсед, majanduskoridoride ukсед ja spordimaja välisuks.
- 8.9. Kui selgub, et keegi inimestest on ohutsooni jäänud, tuleb sellest teavitada päästjaid ja usaldada spetsialiste inimeste päästmisel, et vältida liigseid inimohvreid.
- 8.10. Vara evakueerimine toimub vastavalt juhtkonna esindajate korraldustele.
- 8.11. Evakueerimise reegel INIMESED JA SEEJÄREL DOKUMENDID!

IX Tuletõrjevahendite kasutamise ja päästekomandoga koostöö kord

- 9.1. Tulekahju korral tuleb eelkõige lähtuda põlemise suurusest, põlevmaterjali liigist (vedelik, tahke).
- 9.2. Tulekustutiga töötades tuleb meeles pidada:
- avastanud põlengu, tuleb võtta 6 kg ABC pulberkustuti

Hädaolukorra lahendamise plaan

- läheneda põlengule ohutusse kaugusesse ja rakendada tulekustuti tööle vastavalt kasutusjuhendile:
- eemalda splint
- suuna kustuti küljes oleva toru ots tule suunas
- vajuta päästikule (link alla)

NB! On ohutu kuni 1000 V pingel all elektriseadmete kustutamiseks.

- välitingimustes seista tulekahjukohas ülal pool tuult,
- tahkete esemete ja materjalide kustutamisel suunata kustutusaine kõige intensiivsemasse põlemiskohta ning kustutaja eest tahapoole, ülalt alla n.ö pühkivate liigutustega, kattes põleva eseme kustutusainega,
- lahtistes nõudes vedelike puhul suunata kustutusaine vedeliku pinna suhtes kaldu, soovitatavalt vastu nõu siseseina
- mahavalgunud põleva vedeliku kustutamisel alustada äärelt ning järkjärgult katta kustutusainega kogu põlev pind.

9.3. Tulekustutusteki kasutamisel tuleb meeles pidada:

- tõmmata haarates nõõridest, tekk välja
- lasta tekk enda ette rippu
- varjata käed teki nurkadega
- hoida tekk enda ees, kasutades kaitsekraanina
- liikuda aeglaselt kolde suunas
- katta aeglaselt ja sujuvalt tulekolle
- suruda teki nurgad alla
- kolde kustudes jääb tekk liikumatuks, lasta jahtuda
- eemaldada tekk ja puhastada
- pakkida tekk vastavalt juhendile ja asetada kohale
- tulekustutustekk on korduvkasutusega juhul, kui ei ole auke sisse sulanud!

9.4. Päästekomando saabudes teatage selle juhile:

- mis ja kui suures ulatuses põleb
- kas hoonesse on jäänud inimesi, kui suur on neid ähvardav oht ja kas on kannatanuid
- muud tulekahjuga kaasnevad ohud (plahvatused, mürkkemikaalid, elekter jne.)
- elektrikilpide asukohad ning info kust saab sektsioonid vabastada voolu alt

9.5. Sündmuskohalt ei tohi lahkuda, sest tuletõrjel võib vaja minna lisainformatsiooni objekti iseärasuste kohta.

9.6. Juhtkonna esindaja, kes juhtis kustutustöid, on peale komando saabumist kohustatud:

- teatama kõik tarvilikud andmed- kolde, rakendatud abinõud, info ruumides viibivate inimeste kohta
- konsulteerima kustutustööde juhti hoone iseärasuste kohta
- eraldama kustutus- ja evakueerimistöödeks vajadusel vara ja abitööjõudu
- organiseerima vajadusel kommunikatsioonide välja- ja ümberlülitamisi.

X Elektrilahutus, tuletõrjevesi ja evakueerimiskoht

10.1. Kabala Lasteaias-Põhikoolis on majandusjuhtaja ülesandeks teavitada kohalejõudnud päästemeeskonna juhti elektrilahutuskohtadest:

- majasisene – keldrikorrusel, poiste tööõpetusklassis asuvas kilbiruumis
- majaväline – Elamu alajaamas F 10 ja F 14

10.2. Lähim tuletõrje veevõtukoht (hüdrant) asub koolimajast ca 700 m kaugusel sõidutee ääres.

10.3. Evakueerimiskohad on koolimaja kõrval asuv palliplats ja külmal ajal korrusmaja Pärna maja trepikoda ja vajadusel ka vallamaja.

Hädaolukorra lahendamise plaan

XI Töötajate tuleohutusala juhendamine ja koolitamine

- 11.1. Töötaja peab tööandaja juures läbima tuleohutusala õppe, mis koosneb sissejuhatavast, esmasest ja täiendavast tuleohutusalasest juhendamisest ning täiendõppest. Õppes osalemine fikseeritakse instrueerimise lehel.
- 11.2. Korduv juhendamine viiakse läbi üks kord aastas ja fikseeritakse seirelehel.
- 11.3. Sissejuhatava- esmase- ja korduva õppe viib läbi juhtkond, täiendkoolituse viib läbi tuletõrje- või päästeala spetsialist.
- 11.4. Õpilastele ja lastele korraldatakse vestlusi ja õppusi tuleohutusnõuetega tutvumiseks.

XII Vastutus

- 12.1. Kabala Lasteaias-Põhikoolis vastutab tuleohutusnõuete täitmise eest kooli direktor Pille Lille tel. 48 92 447; mob. 51900751
- 12.2. Tulekustutite töökorrasoleku, hoolduse ja kontrolli ja evakuatsiooniteede avatuse ja ATS – i nõuetekohase haldamise s. h. väljaõppe eest vastutab majandusjuhataja Tiia Sõber tel. 4892447, mob. 53474878

Pommiähvardus või rünnaku ähvardus

Telefoni teel edastatud ähvardus

- Jää rahulikuks
- Hoiatage kõneleja liinil nii kaua kui võimalik, kuula teda katkestamata
- Võimalusel võta paralleelselt ühendust politseiga (nt kata toru käega kinni ja helista 112, anna lähedalolijale käega märku, et vajad abi, kirjuta sedelile märksõnad, et lähedalolev kolleeg mõistaks olukorda ja teavitaks politseid vmt)
- Numbrinäiduga telefoni puhul fikseeri number
- Püüa välja selgitada ja samaaegselt kõnelemisega pane kirja:
 - Millal rünnak toimub / pomm plahvatab ?(kuupäev/kellaaeg)
 - Kus? (aadress, objekti nimetus, asukoht)?
 - Kuidas võib rünnak toimuda? Kuidas ja kes käivitab lõhkeseadeldise?
 - Mis eesmärgil?
 - Kas ähvardaja nõuab midagi?
 - Kas ründaja on juba sündmuskohal?
 - Kes on helistaja?

Pommiähvarduse puhul lisaks:

- Milline välja näeb?
- Kuidas ja kes käivitab seadeldise?
- Millal ja kes selle pani?
- Pane tähele kõneleja hääletooni, väljendeid, taustaheliseid jmt.
- Pärast kõne lõppu teavita rünnakuähvarduse puhul ja pommiähvarduse korral 112 ning kooli kriisimeeskonna juhti. Tee seda kindlasti ka siis, kui oled kindel, et tegemist on alusetu ähvarduse või naljaga.

Hädaolukorra lahendamise plaan

NB! Kui ähvardaja kavatseb rünnata kohe, anna viivitamatult varjumishäire ja seejärel teavita kohe 112.

Suusõnal edastatud ähvardus, kuulujutt ähvardusest:

1. Täpsusta infot
2. Teavita rünnaku ähvarduse puhul, pommiähvarduse puhul 112
3. Pea ähvardajat kinni politsei saabumiseni või võta tema kontaktandmed
4. Teavita kooli kriisimeeskonna juhti
5. Kui oled kindel, et tegemist on alusetu ähvardusega, teavita ähvardusest ikkagi kindlasti kooli kriisimeeskonna juhti ja noorsoopolitseid.

Kirja teel edastatud ähvardus:

1. Teavita 112
2. Salvesta või säilita kiri kiletaskus ja anna see uurimiseks üle politseile
3. Teavita kooli kriisimeeskonna juhti

Pommi, kahtlase eseme leid

1. **Kahtlast eset ei tohi puudutada ega liigutada – eemaldu võimalikust ohust!**
2. Teavita koheselt 112, anna võimalikult täpne eseme ja selle asukoha kirjeldus
3. Teavita koheselt kriisimeeskonda, kes organiseerib evakuatsiooni
4. Võimalusel ära kasuta mobiiltelefoni ega raadiojaama vähemalt 50 m raadiuses kahtlasest esemest

NB! Evakueerudes tuleb avada kõik aknad! (nõue kehtib pommikahtlase eseme leiu puhul)

Ära puuduta ega liiguta kahtlast eset!

Ära kasuta mobiiltelefoni ega raadiojaama vähemalt 50 m raadiuses kahtlasest esemest!

Muud kriisisituatsioonid

Õpilase kadumine

1. Uuri õpilastelt
 - millal kadunud kaaslast viimati nähti?
 - kus kadunud kaaslast viimati nähti?
 - kas keegi teab kuhu kadunud õpilane läks?
 - kas keegi teab miks kadunud õpilane ära läks (konflikt, keegi kutsus vmt)?
 - kas keegi on temaga pärast lahkumist telefoni teel rääkinud?
2. Püüa telefoni teel kadunud õpilasega kontakti saada.
3. Informeeri juhtunust õpilase vanemaid, uuri, kas neil on kadunud õpilase kohta infot.

Hädaolukorra lahendamise plaan

4. Täpsusta milline oli kadunud õpilase riietus.
5. Teavita politseid numbril 112 ja tegutse vastavalt politseilt saadud juhistele. **Kui lapse asukohta ja olukorra kohta puudub info, on õpetaja kohustatud teavitama politseid.**
6. Informeeri kooli juhtkonda.
7. Kontakteeru uuesti kadunud õpilase vanematega ja selgita, mida on õpilase leidmiseks tehtud ja mida veel ette võetakse.
8. Kui kadunud õpilane leitakse, informeeri sellest kõik osapooli, otsimine katkestatakse.

Ära mine õpilast ise otsima jättes ülejäänud õpilased üksi!

Järeltöö

1. Aruta juhtunud õpilasega, et ta mõistaks olnud situatsiooni tõsidust. Väldi süüdistamist ja õpilasega riidlemist, see ei aita tal olnud mõista ja oma tegude eest vastutust võtta.
2. Vajadusel käsitle juhtunud kogu klassiga.

Lapseröövi oht

Kui lapsevanem pöördub kooli kahtlusega, et tema last võidakse röövida

Kuulake, näidake üles arusaamist ja mõistmist ning paluge lapsevanemal ühendust võtta sotsiaalametiga.

Ära võta endale probleemi lahendaja rolli!

Lapserööv

1. informatsiooni saanud õpetaja teavitab juhtunust kooli juhtkonda
2. volitatud isik kriisimeeskonnast võtab ühendust lapsevanemaga, kelle juures laps ametlikult elab ja täpsustab olukorra.
3. võta ühendust politseiga
4. andke õpilastele võimalus väiksemates gruppides rääkida oma mõtetest ja tunnetest, mida sündmused on äratanud.

Hädaolukorra lahendamise plaan

Kaklus või ühepoolne füüsiline vägivald

1. Lahuta kaklus:
2. Anna suuline korraldus kaklus lõpetada
3. Vajadusel lahuta kaklus füüsiliselt sekkudes (seejuures ei tohi ise õpilast lüüa vmt) NB! Kui sekkumine on sulle endale ohtlik, siis kutsu abi (tugevam meesõpetaja, päästeamet või politsei - 112)
4. Vajadusel kutsu kooliõde või kiirabi (kindlasti fikseerida tekitatud vigastused)

Kakluse sekkudes ei tohi õpilast lüüa vmt!

Ära sekku, kui see on sulle endale ohtlik!

Ära mine nuga vmt ise ära võtma, see on alati väga ohtlik!

Pärast kakluse lahutamist:

1. Võta osalejatelt seletused. Kui seletusi mingil põhjusel ei ole võimalik võtta, siis kirjuta üles nende laste nimed ja kontaktandmed, kes osalesid kakluses või olid selle tunnistajaks ning edasta kooli juhtkonnale.
2. Käsitle sobimatut käitumist lähtudes kokkulepetest koolis.
3. Teavita laste vanemaid.
4. Raskematel juhtudel teavita kooli juhtkonda ja noorsoopolitseid.
5. Kui juhtunu on puudutanud ka teisi õpilasi (kaklust nähti pealt, osapoolte tüli on olnud pikaajaline ja ka teiste jaoks keeruline situatsioon vmt), käsitle juhtunut klassis ühise aruteluna. Vajadusel pöördu psühholoogi poole.

Varastamine, esemete rikkumine, väljapressimine

1. Võta lastelt seletused, vajadusel eralda lapsed omavahel võimalikult objektiivsete seletuste saamiseks;
2. Käsitle teemat vastavalt olukorrale asjaosalistega või klassis;
3. Teavita lapsevanemaid;
4. Varastamise või väljapressimise korral teavita kooli juhtkonda, kes võtab vastu otsuse edasiseks tegevuseks (teavitamine noorsoopolitseile, varastajaga/väljapressijaga psühholoogilise töö vajadus).

Ära otsusta süüdlase üle esmamulje põhjal!

Ära karda nõu küsida!

Alkoholi, tubaka või muu keelatud aine omamine

Kui on kahtlusi, et õpilane võib tarvitada keelatud aineid, siis:

1. ära püüa alustada vestlust kui sul on kahtlus, et laps on parasjagu uimasti mõju all;
2. püüa vestluseks leida selline aeg, kus oled kindel, on võimalik rääkida ilma, et peaksite vahepeal vestluse katkestama;
3. püüa last mitte süüdistada, kui eksid, võib see teie suhet lapsega tõsiselt rikkuda;
4. otsusta enne, kuidas kavatsed reageerida, kui õpilane tõepoolest tunnistab, et on uimasteid tarvitanud;
5. palu õpilasel oma seisukohti kirjeldada ning kuula hoolikalt, mida tal öelda on. Noored ei pruugi alati aru

Hädaolukorra lahendamise plaan

saada, et narkootikumide kasutamine võiks olla probleem;

6. kui sul tekib kahtlus, et sulle uimastite kohta valetatakse, püüa jääda rahulikuks ja mitte vihastada;
7. näita neile, et muretsed eelkõige tema tervise ja heaolu pärast;
8. kinnita, et nad saavad alati arvestada teie toetuse ja abiga;
9. püüa talle põhjalikult seletada, missugune käitumine on lubatud ja missugune mitte;
10. püüa mitte ähvardada karistusega - see võib tunduda kiire ja lihtne lahendus, kuid tõenäoliselt sa nii soovitud tulemust ei saavuta, samas informeerivi võimalikest seadusest tulenevatest karistustest, noored peavad aru saama, et vastutavad nii oma tegude kui nende tagajärgede eest.
11. kui on kahtlusi, et õpilane on narkootiliste ainete mõju all, ei tohi mitte mingil juhul ähvardada karistuse või politseiga - kuna paljud ained nõrgendavad pidurdusmehhanisme võib inimene muutuda agressiivseks ning vigastada ennast või teisi inimesi, või teha midagi muud mõtlematut

Laialdane uimastavate ainete kasutamine võib olla märk tõsisest masendusest. Uimastavate ainete väärkasutamine häirib koolitööd ja halvemal juhul võib viia kooli pooleli jätmiseni.

Õpilane narkouimas või alkoholijoobes koolis

Selge vihje selle kohta, et inimene on narkouimas, võivad anda tema silmapupillid.

1. koolis olevad täiskasvanud sekkuvad koheselt olukorda ja jutuajamise abil üritatakse saada õpilast teiste klassikaaslaste juurest ära, või viiakse teised õpilased tema juurest ära. Eraldatakse teistest
2. kui õpilasega ei saada kontakti kutsutakse kiirabi
3. ei jäeta üksi, antaks võimalusel esmaabi

Kui arsti või med. töötajat ei ole koolis siis klassijuhataja või direktor hoolitseb erinevate sammude eest:

1. võetakse ühendust õpilase vanematega või hooldajaga, kes võimaluse piires tuleb kooli järele ja viib õpilase meditsiinasutusse
2. kui vanemat, või hooldajat, ei saada kätte toimetatakse õpilane koos saatja /saatjatega perearsti juurde mittekindla loo puhul soovitakse läbi viia narkotest
3. võetakse ühendust õpilase omavalitsuse sotsiaaltöötajaga ja tehakse avaldus lastekaitsele ainete tarvitamisest tehakse koheselt avaldus politseile. Avalduse teeb direktor. Avalduse võib teha vihjena
4. narkootiliste ainete kasutamise kahtlusest, sel juhul politsei võib käsitleda seda konfidentsiaalsena. Avalduse võib teha ka anonüümselt.

KÕIGE OLULISEM ON SAADA ÕPILANE RAVILE (valve alla, hoole alla)

Joobekahtluse korral (alkohol või muu joovastav aine) tuleb teavitada politseid.

Kui õpilase juurest leitakse keelatud ainet/aineid

1. TÄHELEPANU kotti või õpilase kappi ei tohi loata avada. Küll aga võib paluda tal seda ise teha ja sisu näidata. Relva, või relvataolise eseme leidmise, või selle olemasolu kahtluse korral teavitada kindlasti kriisimeeskonna juhti ja politseid.
2. Narkootikumide leidmisel teavitada koheselt politseid (mitte teatamine on karistatav). Seejärel teavitatakse vanemaid või hooldajaid. Äravõetud tubakatoode või muu keelatud aine antakse üle politseile.
3. Alkoholi leidmisel teavitatakse vanemaid. Äravõetu antakse üle lapsevanemale.

Hädaolukorra lahendamise plaan

4. Kui õpilane hoiab enda juures, tarvitab ise, või müüb narkootilisi aineid, tuleb viivitamatult teavitada politseid. Müümine on kuritegu millest tuleb alati teavitada politseid.

Kui koolis avastatakse inimene, kes pakub õpilastele alkoholi - kästakse tal koheselt kooli territooriumilt lahkuda ja teavitatakse politseid.

Õpilase lähedase surm

JUHEND KLASSIJUHATAJALE

1. Kinnita teate tõepärasust õpilase lähedaste käest või õpilaselt endalt. Kui õpilane ei tea veel juhtunust siis klassijuhataja, või mõni teine sobiv inimene annab talle, kokkuleppel lähedastega, juhtunust teada.
2. Kui juhtunust saadakse teada keset koolipäeva, siis klassijuhataja ja/või kooli tulnud lähisugulane räägivad õpilasele juhtunust.
3. Õpilast ei jäeta mingil juhul üksi: hoolitse, et ta pääseb oma lähedaste juurde. Senikaua on ta koolis ja võimalusel osaleb tundides.
4. Klassijuhataja võib rääkida juhtunust klassiga, kui on saadud luba õpilaselt/omastelt
5. Räägi klassikaaslastega ja selgita, kuidas käituda leinajaga.
6. Vestle lapsega ja anna teada talle võimalusest alati tema poole pöörduda, kui laps soovib juhtunust rääkida. Lase lapsel oma tegelikke tundeid ventileerida.
7. Jälgi õpilase ja ka kaasõpilaste toibumist ja võimaliku toe vajadust. Soovita professionaalset abi, kui selleks on vajadus.
8. Klassi poolt kaastundeavaldus lehte.
9. Läbi rääkida lähisugulastega klassi matustel osalemisest / mitteosalemisest.
10. Lähimase kaotanud õpilase jaoks võib olla argiste toimingute tegemine pikka aega raskendatud. Jälgi, kas õpilastele / kaasõpilastele võib olla vajalik organiseerida psühholoogiline järeltöö.
11. Aita õpilasel võimalikult kiiresti tavaelu rutiini tagasi pöörduda. Samas on tähtis, et õpilase individuaalseid leinareaktsioone aktsepteeritakse.

Koolitöötaja lähedase surm

1. Kooli direktor informeerib vajadusel töökaaslast, olles enne läbi rääkinud leinava töötajaga.
2. Kui teade tuleb keset tööpäeva, saadetakse töötaja vajadusel koju või haiglasse/sünnimuskohale
3. Otsene ülemus räägib vajadusel töötajaga juhtunust ja tööle naasmisest
4. Arutatakse töötajaga, kas ja kuidas teavitada õpilasi või kuidas teemat koolis käsitletakse, arvestades tema soovi
5. Direktor teavitab õpilasi; kui töötaja peab olema pikemat aega töölt eemal
6. Kaastundeavaldused (leinakuulutus ajalehte ...)
7. Töökaaslased valmistuvad vastu võtma lähedase kaotanud töökaaslast ja aitavad teda igaüks oma oskuste kohaselt. Pea meeles:
 - Leinav töökaaslane vajab rahu ja tuge, mitte vältimatult sõnu, liigne tähelepanu võib olla koormav.
 - Argirutiini jätkumine on leina puhul toetav.
 - Ole tähelepanelik ja märka muutusi leinava töökaaslase igapäevases olekus ka hiljem. Vajadusel räägi oma tähelepanekutest koolipsühholoogile.

Võrdselt kohatu on nii leinaja vältimine kui ülereageerimine.

Hädaolukorra lahendamise plaan

Suitsiid

Anna informatsiooni toimunust. Anna tõene ülevaade juhtunust, räägi vaid teadaolevaid fakte. Püüa jääda oma väljendustes rahulikuks ning kirjeldada juhtumit selgelt ja lihtsalt.

Kui sul on mingitel põhjustel raske üksi rääkida, kutsu endale appi kolleeg või kriisimeeskonna liige.

1. Anna aega reageerimiseks ja küsimuste esitamiseks.
2. Julgusta õpilasi juhtunust rääkima. Sageli tahetakse kriisilukorrast korduvalt rääkida ja küsida samu küsimusi, sest toimunut on raske omaks võtta. Julgusta lapsi rääkima nii juhtunuga seotud faktidest kui ka oma tunnetest. Leppige vajadusel kokku ajad, millal te koolipäeva jooksul juhtunust räägite.
3. Säilita klassis tavapärased reeglid. Toeta õpilaste igasugust tegevuslikku aktiivsust (nt. klassi koristamine jm rutiinsed tegevused). See süvendab kokkukuuluvus- ja turvatunnet ning aitab taastada kontrolli tunnete üle.
4. Muuda ajutiselt õppekava. Peale traumaatilisi sündmusi on õpilastel raskusi keskendumise ja mälu ning alaneb õpivõime. Kontrollitööd tuleks mõned päevad edasi lükata. Ka kodutöid võiks mõneks ajaks vähendada.
5. Ole tähelepanelik riskiõpilaste suhtes. (Kõrgenenud riskiga õpilasteks võivad olla kannatanu õed/vennad, lähedased sõbrad, tugevaid emotsionaalseid reaktsioone ilmutanud lapsed, sündmuse pealtnägijad, need, kel on peres probleeme või on kaotanud pereliikme, depressiooniilmingute või suitsiidikalduvustega õpilased.) Nad vajavad kohest individuaalset psühholoogilist esmaabi.
6. Aita taastada enesekontrolli. Tugevad tunded on kriisilukorras loomulikud. Aita neil maha rahuneda ja oma käitumise üle kontrolli saavutada.
7. Selgita õpilastele suhtlust ajakirjanikega. Ütle, et nad ei vastaks ajakirjanike küsimustele ilma vanemate loata.
8. Hoia kontakti teiste õpetajate, kooli personali ja lastevanematega. Tähtis on teada, kuidas õpilased kriisilukorras hakkama saavad mitte ainult koolis, vaid ka kodus ja väljaspool. Nii mõnigi õpilane võib vajada spetsialisti abi. Vanemadki vajavad juhtnööre.
9. Ole oma käitumisega õpilastele eeskujuks. Mida enam täiskasvanud annavad eeskuju, kuidas olla asjatundlik, probleeme lahendav ning samas kaastundlik ja hooliv, seda enam on ka lapsed võimelised käituma adekvaatselt.
10. Ole teadlik oma reaktsioonidest ja hoolitse ka enda eest. Lubatud on näidata ka oma tundeid, kuid mitte kaotada kontrolli. Ära jäta ennast üksi, räägi kolleegidega, jaga oma tundeid ja mõtteid, vajadusel otsi abi spetsialistidelt.
11. Väga oluline on, et koolielu läheks võimalikult kiiresti normaalset rada pidi edasi. Ei ole soovitatav suuri ümberkorraldusi teha ega lasta lastel, keda see kõige lähemalt on puudutanud, üksinda koju jääda. Neil on kõige parem olla tavalises koolikeskkonnas

Õpilase raske haigus

1. teate saades informeerid direktorit
2. teate tõepärasust täpsustada õpilase enda või tema lähedastega
3. õpilase loal räägitakse asjast teistele õpilastele /klassikaaslastele
4. õpilane jätkab oma õpinguid juhul kui ta on selleks võimeline ja juhul kui ta ise seda soovib
5. klassijuhataja korraldab õpilase vajadusel, ja koostöös lapsevanematega, võimaluse rääkida asjast omavahel vastava spetsialistiga (kooli õde).
6. õpilasega tekkida võivate võimalike kriitiliste olukordade tarbeks antakse personalile esmaabi ja toimetuleku juhend.
7. vajadusel tuleb kutsuda kooliõde/med. töötaja rääkima klassile antud haigusest
8. klassijuhataja organiseerib, et õpilasega säiliks kontakt, haiglas või kodus haige olemise ajal
9. õpilase ja tema perekonna soove kuulatakse ja nendega arvestatakse

Hädaolukorra lahendamise plaan

Vaimne vägivald

MÄRGID, MIS VIITAVAD VAIMSE VÄGIVALLA OHVRILE

1. masendus: unehäired (laps ei maga piisavalt on kogu aeg unine)
2. söömishäired (ei söö piisavalt või sööb üle, rahustab ennast toiduga)
3. jõuetus (olen täitsa läbi, ei jaksa enam)
4. apaatia, kõrvale tõmbumine (hobid, sõbrad ei paku enam midagi)
5. viha (tugev jonn, vastuhakk)
6. keskendumisraskused (üliaktiivsus, mitte adekvaatne käitumine)
7. enesevihkamine (olen rumal, minust ei pea keegi, ma ei meeldi kellelegi)
8. kurbus, nutulisus, enesehaletsus (on valitsevad tunded)
9. maailmalõpu tunne, viimsepäeva tunded (inimene räägib ja mõtleb ja joonistab surmast)
10. lapse süstemaatiline puudumine

Loetelu on näidiseks. Kui õpilasel on neid sümptomeid palju, tuleb võtta ühendust psühholoogiga nõustamiskeskusest või valla sotsiaalnõunikuga. Ühendust aitab saada kriisimeeskonna liige, kelle vastutusalasse nõustamine kuulub.

MIDA TEHA / KUIDAS TOIMIDA?

Kiusamisele on vaja koheselt reageerida.

1. Kogu infot - kes on õpetajatest/ õpilastest kiusamist pealt näinud? Kes on liider? Kas kiusatav provotseerib ise kiusamist?
 2. Tee kindlaks, kas õpilase käitumine oli hetkeline ja ühekordne emotsioon või kestev probleem.
 3. Vestle kiusamises kahtlustatavatega individuaalselt. Kuula, ära süüdistada. Oota, millise lahenduse õpilane ise pakub.
 4. Vestle individuaalselt tõenäolise ohvriga. Julgusta rääkima, väldi suunavaid küsimusi.
 5. Korralda grupikohtumine kiusamises kahtlustatavatega (kui kiusajaid on mitu).
 6. Hinda olukorda ja vastavalt vajadusele korralda kohtumine kiusajate ja ohvriga koos. Leidke lahendused, kuidas suhteid parandada ja sõlmige kokkulepped. Enamasti peab oma käitumist korrigeerima nii kiusaja kui ohver.
 7. Teavita juhtunust mõlema osapoole vanemaid.
 8. Vajadusel/võimalusel suuna nii ohver kui kiusaja kooli kriisimeeskonna liikme juurde. Tema korraldab vajadusel edasise töö (psühholoogilise abi vajaduse hindamise, kohtumised vanematega jne.)
- Raskematel juhtudel teavita kooli juhtkonda. Kui kiusamine on korduv ja väga tõsine ning koolipoolsed meetmed ei aita, konsulteerige juhtumit kohaliku noorsoopolitseiga.

Füüsiline vägivald koolis

Märgid, mis viitavad füüsilise vägivalla ohvrile:

1. Tähelepanuvõime langus
2. Meeleolu langus, endassetõmbunud olek
3. Hirmunud, ennast varjata püüdev kehahoiak
4. Õpilane väldib koostööd või kontakti teatud õpilastega

Hädaolukorra lahendamise plaan

Kui enamus neist märkidest on täidetud, võib kahtlustada füüsilise vägivalda toimumist.

Mida teha:

1. Julgusta ohvrit rääkima
2. Püüa välja selgitada konflikti põhjused ja peamised vägivallatsejad
3. Tee koostööd lapsevanematega
4. Käsitلة juhtunut vastavalt olukorrale mõlema osapoolega eraldi, mõlema osapoolega koos või klassis (probleemi vahendamine, ühise mure meetod, klassiarutelu)
5. Kutsu vägivallatseja koos vanematega probleemvestlusele
6. Võimalusel suuna nii ohver kui vägivallatseja kriisimeeskonna liikme juurde, kes organiseerib psühholoogilise toe.
7. Aita ohvril leida strateegiaid enda kaitsmiseks ja vägivaldsete olukordade vältimiseks
8. Aita vägivallatsejal leida strateegiaid enda emotsioonide ja impulsside kontrolli all hoidmiseks
9. Vajadusel teavita kooli juhtkonda või noorsoopolitseid

Ära tee ennatlikke otsuseid enne kui oled juhtumisse süvenenud!

Ainult karistamine ei lahenda probleemi!

Lapse füüsilise väärkohtlemise kahtlus

Märgid, mis võivad viidata kodusele füüsilisele väärkohtlemisele:

1. laps kardab vanemaid
2. laps ei taha koju minna
3. seletamatu muutus käitumises (rõõmsast kurvameelseks vmt)
4. laps on hirmunud, endassetõmbunud, passiivne või kõrgenenud agressiivsusega
5. ilmastikule sobimatu riietuse kandmine verevalumite vmt varjamiseks
6. ennasthävitav käitumine või selle sagenemine (narkootikumide või alkoholi kuritarvitamine, suitsetamine)
7. kodust ärajooksmine

Mida teha?

1. räägi oma kahtlustest kooliõele, koolijuhile või kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja
2. ole lapse suhtes toetav ja julgustav, kuid mitte pealetükkiv
3. julgusta last oma muret jagama täiskasvanuga
4. anna märku, et juhtunud ei ole laps süüdi

Küberkiusamine

Küberkiusamise vahendid : tekstisõnumid, pildid ja videoklipid (mobiiltelefonides või internetis), telefonikõned, e-kirjad, jututubades või veebilehtedel kiusamine, identiteedi vargus. Osad loetletud tegevustest on kriminaalkorras karistatavad.

MIDA TEHA?

Võrdselt ohtlikud on nii reageerimata jätmine kui ka ülereageerimine!

1. Tegele probleemiga kohe. Pane tähele

Hädaolukorra lahendamise plaan

- teo toimepanija motive,
 - vanust,
 - arusaamist tegude keelatuses,
 - ohvri tundeid ning reageeringut toiminule.
2. Mõista, et see, mis sinu jaoks võib tunduda tühine, võib lapse jaoks olla oluline probleem.
 3. Teavita last, et ta:
 - räägiks probleemist täiskasvanutele kohe, kui see tekib;
 - blokeeriks häirija;
 - ei vastaks sõnumitele ja kirjadele, mis teda ahistavad või häirivad;
 - hoiaks häiriva kirja või sõnumi alles.
 4. Informeeri portaali haldurit.
 5. Võta ühendust lapsevanemaga.
 6. Konsulteeri kooli kriisimeeskonna liikmega.
 7. Teavita kooli kontaktisikut noorsoopolitseis

Alati tuleb fikseerida fakt. Mida rohkem materjali on suudetud salvestada, (kasutajanimi, loomise aeg/sisenemise aeg, telefoninumber, MSN aadress, tekstid, fotod, kuulutused jmt), seda lihtsam on hiljem teha kindlaks teo toimepanijat.

Isikuandmete pahatahtliku kasutamise korral fikseeri võimalikult palju fakte portaali aadressi kohta, kus valeidentiteet on tehtud/on üleval. Teavita kindlasti koheselt vanemaid.

Ära kustuta tõendeid - kirju, vestluseid, fotosid või muud, millega saab juhtunut tõestada või kindlaks teha teo toimepanijat!

Ära süüdistata last!

Ära kritiseeri tema käitumist või otsuseid!

Seksuaalne väärkohtlemine

Kui tead või kahtlustad, et keegi alla 16-aastane isik on jäetud hooletusse või et ta on emotsionaalse, füüsilise või seksuaalse väärkohtlemise ohver (või kui on oht, et ta selle ohvriks langeb), on seadusest tulenev kohustus teavitada sellest Lastekaitsetalitust või Noorsoopolitseid. Juhtumist teatatakse alati kooli sotsi töötaja või psühholoogi kaudu.

Kui keegi ütleb, et teda on seksuaalselt väärkoheldud või seksuaalselt rünnatud, siis:

- Võta aega kuulamiseks ja organiseeri rahulik koht.
- Ütle talle aitäh, et ta otsustas sinuga oma muret jagada ja anna endale aru, kui raske tal võib olla sellest rääkida.

Hädaolukorra lahendamise plaan

- Ütle talle, et usud teda. Inimesele, keda on väärkoheldud või seksuaalselt rünnatud, on oluline, et teised inimesed teda usuksid. Seda, et inimesed seksuaalvägivalla kohta valetaksid, juhtub väga harva.
- Tee protsessist täpsed märkmed.
- Toeta teda, öeldes: „Mul on kahju, et see sinuga juhtus“, „Mul on hea meel, et sa julgesid sellest mulle rääkida“, „Ma mõistan, et sellest rääkimine oli sulle raske, aga sa oled tubli, et julgesid abi küsida“, „Ma saan aru, miks sa ennast nii kohutavalt tunnend“.
- Toetu detailsele infole mitte ettekujutusele.
- Ütle talle, et tema ei olnud juhtunud süüdi. Ainuke inimene, keda süüdistada, on ründaja, sest vägivaldset käitumist ei õigusta mitte miski.
- Aita tal otsida abi. Ole ta sõber. Ohvritel ei ole kerge juhtunust rääkida. Mine temaga kaasa abi otsima ja paku, et oled kogu selle aja vältel temaga koos. Sellise toetuse olulisust on võimatu sõnadega kirjeldada. Ole tugev ja paku tuge.
- Ära luba, et sa ei räägi kellelegi (rõhuta, et sa räägid juhtunust spetsialistile, kes saab lapsele professionaalset abi osutada) .
- Säilita rahu, ära käitu paaniliselt , järelemõtlematult. Ära tee kiireid, mõtlematu otsuseid.
- Aita tal leida kohad, kust saaks abi otsida. (Kui laps on vahetu vägistamise ohver, siis tuleb jälgida, et säiliksid vägistamisjäljed tema kehal ja riietel kuni spetsialistide saabumiseni).
- Kui oled ebakindel, konsulteerige kooli med õe või psühholoogi või sots. töötajaga.

Teismelised, kes nooremana on olnud näiteks intsesti ohvrid, üritavad näiteks kirjandites seksuaalkuritegusid kirjeldades oma olukorrast märku anda. Õpetaja roll on signaalidest aru saada ja alustada õpilasega dialoogi.

- Kuula signaale, ole tähelepanelik – alustage dialoogi. Tuleb mõista, et juhtunust on väga raske rääkida.
- Selgita vaikimiskohustusega seonduvaid küsimusi. Kinnita talle, et tema ei ole süüdi. Süüdistada saab ainult teo toimepanijat.

Juhtumist tuleb teatada **alati** lastekaitsele ja politseile kooli sots töötaja või psühholoogi kaudu. Vägivalla ohvri peab suunama abi saama ja talle peab rääkima tema õigustest ja võimalustest tuge saada. Kooli töötaja juhtimisel saadetakse noor täpsemale uurimisele ja vajadusel saadetakse turvapaika. Kodust ja perekonnast eraldatud lapse edasise elukoha, hooldamise ja kasvatamise korraldab valla- või linnavalitsus.

Hädaolukorra lahendamise plaan

Pärast konsulteerimist sotsiaaltöötajaga võetakse vastu otsus vanematele teatamisest või mitteteatamisest.

Kui keegi tunnistab et on käitunud viisil, mida sa pead seksuaalselt ahistavaks või vägivaldseks:

- Kuula.
- Toeta tema käitumise muutmist.
- Juhi ahistava sisuga kommentaaridele tähelepanu ning mõista need hukka.
- Aita tal mõista, et tema üksi vastutab vägivalda eest, isegi kui tema partner on süüdi suhte muudes probleemides. Vägivald on õpitud käitumisviis, millest on võimalik end vöörutada.
- Julgusta teda nõustajalt abi paluma. Vägivald ei lõpe niisama.

Depressioon

Depressiooni üldised tunnused noorukil

1. *Äkilised meeleolu ja käitumise muutused.* (Varem sõnakuulelik nooruk on äkki muutunud vaenulikuks. Mässuline käitumine ja isegi kodunt ärajooksmine on depressioonis nooruki puhul tavaline).
2. *Huvi kadumine peaaegu kõigi tegevuste vastu.* (On ebatavaliselt passiivne, kaotab huvi endiste hobide vastu).
3. *Teistest eraldumine.* (Nooruk eemaldub sõpradest või vastupidi, kuna tema käitumises ja hoiakutes on ebaseeldivad muutused).
4. *Muutused toitumisharjumustes.* (Depressiooniga on tihti kaasnevad anoreksia, buliimia ja taltsutamatu liigsöömine).
5. *Unehäired.* (Magab kas liiga vähe või liiga palju. Või on kujunenud häiritud magamisharjumused, öö ja päev vahetuses).
6. *Probleemid koolis.* (Nooruk on probleemne õpetajate ja kaasõpilastega, tema õppeedukus langeb ja võib keelduda kooli minemast).
7. *Ohtlik või ennasthävitav käitumine.* (Võib juhtuda, et noorel pole enam eluisu, selle sümptomiks võib olla ka enesevigastamine).
8. *Väärtusetustunne või kohatu süütunne.* (Muutub äärmiselt eneskriitiliseks, tundes end täieliku hädavaresena, kuigi tegelik olukord võib olla vastupidine).
9. *Psühhosomaatilised vaevused:* ilma füüsilise põhjuseta pea -, hamba- ja seljavalud.
10. *Korduvad surma – või enesetapumõtted.*

Depressioon mõjutab kõiki igapäevaelu valdkondi. Kõige sagedamini energiataset, und, toitumist.

Depressiooni õigeaegne diagnoosimine ja ravi on tervise seisukohalt väga oluline. Noorukil tuleks soovitada pöörduda perearsti või psühhiaatri /psühholoogi poole

Söömishäired

Enamikel lastest esineb mõnel arenguetapil mingeid söömishäireid, nagu ajutiselt vähenenud või suurenenud söögiisu või toidu valimist, „pirtsutamist“.

Tähelepanelik tasub olla kui:

Hädaolukorra lahendamise plaan

- väheneb	lapse kaal väheneb või normaalne juurdevõtmine
-	teatud toidud tekitavad iiveldust
- kõhulahtisus või – kinnisus)	esineb muid somaatilisi sümptomeid (kõhuvalu,
-	on märgata koolilõunal piiratud menüü kasutamist
-	ülemäärane liikumine
-	tahtlik oksendamine
-	lahtistite kasutamine
- ravimite tarvitamine	söögiisu vähendavate ainete ja vedelikku väljutavate
-	kerged motoorsed kohmakusnähud
- sinetavad külmad jäsemed	aeglane pulss, madal vererõhk, punetavad või
-	hambakahjustused

Söömishäiretest levinumad on anoreksia ja buliimia.

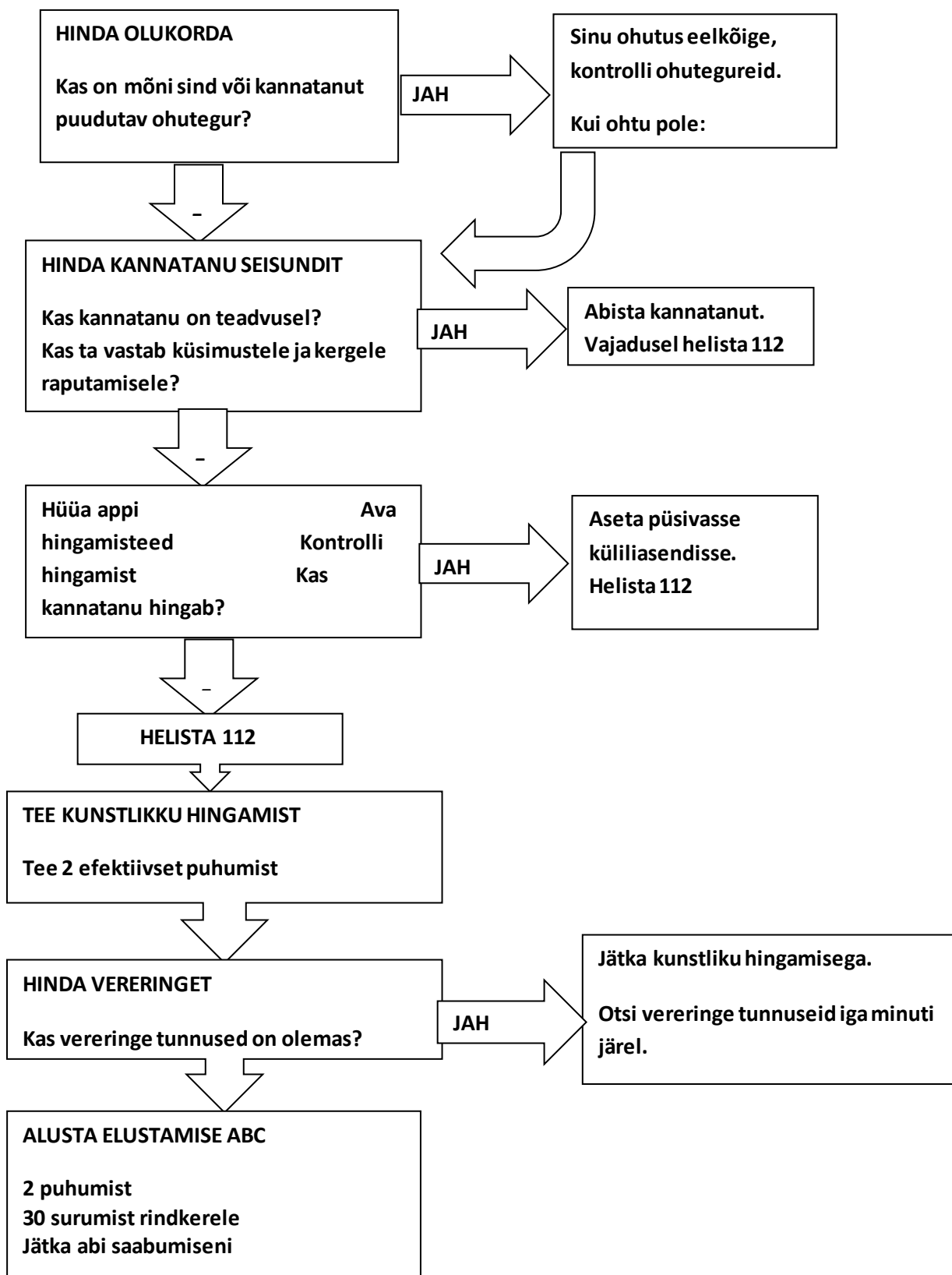
Mida teha?

Kui õpilasel on märgata eelpool nimetatud sümptomeid, siis on soovitatav vestelda kõigepealt lapsevanemaga ja soovitada pöörduda psühholoogi poole.

Söömishäired kuuluvad raskesti ravitavate ja tõsiste haiguste hulka ja vajavad psühhiaatrilist sekkumist ja vastavat ravi.

Hädaolukorra lahendamise plaan

Esmaabi



Hädaolukorra lahendamise plaan

Elustamise ABC

Kui kannatanu on võõras ja puudub spetsiaalne kaitsemask, siis suust – suhu hingamist ei tehta ja piirduakse vaid kaudse südamemassaažiga.

A - HINGAMISTEEDE AVAMINE

- Aseta oma üks käsi kannatanu otsmikule ja painuta tema pead õrnalt tahapoole
- Eemalda kannatanu suust võõrkehad (hambaproteesid, okse, toit jne.)
- Aseta oma sõrmeotsad kannatanu lõua alla ja tõsta lõug ette-üles
- Kontrolli, kas kannatanu nüüd hingab
- Kui kahtlustad lüüsisamba kaelaosa vigastust, ära pead tahapoole kalluta, vaid ava hingamisteed tõstes ainult õrnalt alalõuga.

B - KUNSTLIK HINGAMINE

- Aseta oma üks käsi kannatanu lõua alla ja teine laubale, surudes sellega pea kuklasse ja lõua ette-üles
- Laubal oleva käe sõrmedega suru kinni tema ninasõõrmed
- Suru oma avatud suu tihedalt ümber kannatanu avatud suu
- Puhu õhk ühtlaselt kannatanu suhu ja jälgi, et tema rindkere samal ajal kerkiks
- Tõsta hetkeks oma pea ja lase kannatanul ise välja hingata
- Korda sissepuhumist teist korda

C- KAUDNE SÜDAMEMASSAAŽ

- Aseta kannatanu selili kõvale alusele
- Lasku põlvili kannatanu kõrvale
- Aseta oma ühe labakäe tüvi kannatanu rinnaku keskele
- Aseta oma teise labakäe tüvi esimese käe peale ja seo sõrmed omavahel
- Suru sirgete kätega kannatanu rinnakule nii, et rindkere vajuks 4-5 cm
- Vajuta nii 30 korda kiirusega umbes 100 survet minutis käsi kannatanu rindkerelt eemaldamata
- Surve ja survest vabastamise vahekord on 1 : 1
- Pärast seda tee jälle 2 õhu sissepuhumist kopsudesse

JÄTKA ELUSTAMIST KUNI KIIRABI SAABUMISENI VÕI KUNI KANNATANU HAKKAB ISE HINGAMA JA PULSSI ON TUNDA!

JUHUL, KUI KAITSEMASKI EI OLE KÄEPÄRAST JA SUUST-SUHU HINGAMINE EI OLE ELUSTAJALE TÄNAPÄEVA TINGIMUSTES TURVALINE, ON PAREM TEHA AINULT SÜDAMEMASSAAŽI, KUI ÜLDSE MITTE ELUSTADA. KANNATANU ELLUJÄÄMISE VÕIMALUS ON SUUREM KA SIIS, KUI ELUSTATAKSE ILMA KUNSTLIKU HINGAMISETA!

Hädaolukorra lahendamise plaan

Kriisimeeskonna tegutsemine hädaolukorras

Maatriksipõhine tegevusplaan

Ülesanne	Teostaja	Asendaja
1. Tulekahjust teavitamine		
Tulekolde avastamisel (väiksem kolle) püüa kustutada, teavita juhtkonda.	vahetult kokkupuutuv isik	
Tulekahjuteate kontrollimine	majandusjuhataja, valvur	
Tulekahjuteate edastamine Häirekeskusele 112	kriisimeeskonna juht	
Evakueerumismärguanne (häirekellade teistkordne käivitumine)	evakuatsioonijuht	
Evakuatsiooni läbiviimine		
Ehitises viibivate inimeste evakueerimine	evakuatsioonijuht	
Annab vajadusel läbi valjuhääldi lisakorraldusi	kriisimeeskonnajuht	
Kogub kogunemiskohas teavet hoonest väljunute ja ohutsoonis olevate isikute kohta	evakuatsioonijuht	
Päästemeeskonnaga tehtav koostöö:		
Võtab päästemeeskonna sündmuskohal vastu. Informeerib päästetööde juhti tulekahju asukohast, ulatusest ja inimeste viibimisest ohualas.	kriisimeeskonnajuht	
Edastab päästetöö juhi korraldused evakueerunud inimestele. Kooskõlastab päästetööjuhiga info ja edastab selle esimesel võimalusel lapsevanematele.	kriisimeeskonnajuht	
Tagab hoone skeemide olemasolu, informeerib päästetööde juhti elektrikilbi asukoha, ATSi jm tuleohutuspaiagaldiste asukohast. On pidevalt kättesaadav päästetöö juhile objekti kohta lisainfo andmiseks.	majandusjuhataja	

Hädaolukorra lahendamise plaan

2. Äkkrünnak		
<p>Annab häire/ VARJUMISHÄIRE Jää rahulikuks, teavita õpilasi, lukusta klass, eemaldu uksest ja hoidu madalale, varja vaade klassi, oota politseid, lülita telefon hääletule, kasuta SMS –sse kriisimeeskonna juhiga sideme pidamiseks.</p> <p>ÄRA ÜRITA LUUA KONTAKTI RÜNDAJAGA</p>	<p>vahetu sündmusega kokkupuutuv õpetaja</p>	
<p>Asub tööle kontaktisikuna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selgitab välistaabi või tegevusi juhtiva politseiametniku asukohta. Vastava info saab kas kohapeal politseiametnikelt või helisades 112 - Toimetab välistaapi hoone plaanid, O- võtmed, asub välistaabis tegevusse kontaktisikuna - Juhul, kui turvalisuse huvides ei saa kontakti välistaabiga, suhtleb 112 vahendusel ja võtab vastu korraldusi; - Abistab operatiivüksuseid teabega- hoones viibijad, kontaktandmed, evakueerunud jne. 	<p>kriisimeeskonna juht</p>	<p>Juhi asendaja, majandusjuhataja</p>
<p>Võimalusel võtab ühendust kriisiabi osutava spetsialistiga, teavitab toimumust ja soovitavalt võiks spetsialist tulla paika kuhu lapsed sündmuse lahenedes evakueeruvad.</p>	<p>A. Vendelin</p>	<p>P.Lille</p>
<p>Kooskõlastab operatiivteenistuse juhiga info lastevanematele ning annab ülesande teavitamiseks.</p>	<p>kriisimeeskonna juht</p>	<p>kriisimeeskonna juhi asetäitja</p>
<p>Teavitab esimesel võimalusel lapsevanemaid, lastevanematele edastatakse</p> <ul style="list-style-type: none"> • politseiga kooskõlastatud info sündmuse kohta. • korraldus, et vanemad ei koguneks kooli ega lasteaia juurde. • info, kuidas vanemaid teavitatakse, kontaktandmed, millelt saab infot. <p>Vigastatute või hukkunute lähedasi teavitab politsei.</p>	<p>kooli kantseleitöötaja</p>	<p>kooli majandusjuhataja</p>
<p>Kogub kogunemiskohas infot, kes on evakueerunud, kas kõik on ohutult väljunud ning kes on ohutsoonis.</p>	<p>politsei</p>	

Hädaolukorra lahendamise plaan

<p>Kutsub kokku kriisimeeskonna koosoleku</p> <ul style="list-style-type: none"> - kohandatakse tegevusplaani - jaotatakse ülesanded 	kriisimeeskonna juht	
<p>Kutsub kokku töötajate koosoleku</p> <ul style="list-style-type: none"> - edastab politseiga kooskõlastatud info - määrab info, mida edastakse lastevanematele - korraldab meediaga suhtlemise - korraldab kriisiabi andmise - annab juhiseid, kuidas juhtunud õpilastele/lastele selgitada. 	kriisimeeskonna juht	kriisimeeskonna juhi asendaja
<p>Korraldab vajadusel asutuse sulgemise, ümberkorraldused tundide toimumise koha suhtes.</p>	kriisimeeskonna juht	kriisimeeskonna juhi asendaja
<p>Korraldab järgmisel tööpäeval infotunni</p>	kriisimeeskonna juht	
<p>Korraldab mälestusrituaalid, kui on hukkunud</p>	kriisimeeskonna juht	
<p>3. Rünnaku ähvardus, pommiähvardus, kahtlase eseme leid</p> <p>Kui ähvardaja kavatseb rünnata kohe, anna viivitamatult varjumishäire!</p>	kriisimeeskonna juht	kriisimeeskonna juhi asendaja
<p>Täpsustab infot nii palju kui võimalik (lisa 1)</p>	kriisimeeskonna juht	
<p>Teavitab politseid 112</p>		
<p>Hoja kõnelejat liinil nii kaua kui võimalik ja võimalusel võta paralleelselt ühendust politseiga 112, fikseeri number, pane info kirja, jälgi hääletooni, taustahelisid, teavita kriisimeeskonna juhti</p>	Vahetult sündmusega kokkupuutuv isik	
<p>(tegutsemine analoogne äkkrünnakuga)</p>	kriisimeeskonna juht	kriisimeeskonna juhi asendaja
<p>Pommilaadse, kahtlase eseme avastamisel-</p> <ul style="list-style-type: none"> - ära puutu, eemaldu ohust! - Teavita 112, anna edasi täpne teave - teavita kriisimeeskonna juhti <p>Võimalusel ära kasuta mobiiltelefoni vähemalt 50 m raadiuses kahtlasest esemest.</p>	vahetu sündmusega kokkupuutuv isik	

Hädaolukorra lahendamise plaan

4. Haiguspuhang epideemia		
Õpilase/ lapse haigestumisel teavitab vanemaid	õpetaja	kriisimeeskonna juht
Õpilase/ lapse haigestumisest juhtkonna teavitamine: - haigusnähtudega, mis võivad olla nakkusohtlikud, eraldada haige laps/ed teistest. - teavitada juhtkonda, vanemaid, 112	õpetaja või sündmusega kokkupuutuv isik	
Korraldada õppetöö/ rühmatöö epidemia tingimustes	P.Lille	A. Vendelin
Lastevanematele kooskõlastatud info jagamine.	P.Lille	A. Vendelin
Töötajate juhendamine ja instrueerimine kriitiliste olukordadega toimetulekuks ja esmaabi baaskoolituse tagamine.	kriisimeeskonna juht	majandusjuhataja
5. Liiklusõnnetus õppekäigul / õnnetusjuhtum / kadunud laps / vägivald		
Annab esmaabi Vajadusel helistab 112, kui seda pole veel tehtud	vahetult sündmusega kokkupuutuv õpetaja	Kristiina Põhjakas Margit Pihelgas, Katrin Puusepp Pille Lille
Täpsustab kogu õnnetusega seotud asjaolud kirjalikult	vahetult sündmusega kokkupuutuv õpetaja	
Eraldab kannatanu teistest lastest ja jääb kannatanu juurde abi/ vanemate saabumiseni	vahetu õpetaja	
Kutsub kokku kriisimeeskonna, et läbi rääkida - õnnetuse tagajärgede ulatus, - mis on seni tehtud - psühholoogilise esmaabi vajaduse selgitamine - lastevanemate teavitamise korraldus - ülesannete jaotus, edasise tegevusplaan koostamine.	Meeskonna juht P.Lille	A. Vendelin
Koolis/ lasteaias toimunud tõsistest õnnetustest teavitatakse politseid ning edasine teavitus on politsei ülesanne	Politsei	

Hädaolukorra lahendamise plaan

6. Lapse kadumine		
Korraldab koheselt kadunud lapse otsimise nii, et teised lapsed jäävad järelevalve alla – lühiajaline ja lähimbrusest	vahetult sünnimusega kokkupuutuv õpetaja	õpetaja abi, koolis korraldab järelevalve õppealajahataja
Teavitab politseid 112, on politsei kontaktisik	vahetu sünnimusega kokkupuutuv õpetaja	meeskonna juht P.Lille
Teavitab juhtkonda- direktorit, õppealajahataja, lapsevanemat/ hooldajat	vahetult sünnimusega kokkupuutuv õpetaja	õpetaja abi, õpetaja
Lapse leidmisel, informeerib osapooli	vahetu sünnimusega kokkupuutuv õpetaja	õpetaja abi, õpetaja
Korraldab infotunni juhtumi kohta, analüüs, tagasiside, info levitamine, meediaga suhtlemine, laste teavitamise kokkulepped.	P.Lille	A. Vendelin
ÕPILASE; ÕPETAJA/ (täiskasvanu) SURM		
Alustab elustamist, teatab kiirabi 112, vajadusel politsei 112, tegutseb vastavalt juhistele	vahetu sünnimusega kokkupuutuv õpetaja	
Juhtkonna ja lapsevanema, lähedaste teavitamine, eraldab teised lapsed, õpilased sünnimuskohast ja tagab psühholoogilise toe vajadusel. P. S surmajuhtumist teavitab omakseid politsei	vahetu sünnimusega kokkupuutuv õpetaja, politsei Anu Vendelin	P.Lille
Korraldab edasise töö, tagab kriisiabi ja nõustamise, mälestuskogunemise korraldamine.	P.Lille A. Vendelin	A. Vendelin

Hädaolukorra lahendamise plaan

7. Lapse füüsilise väärkohtlemise kahtlus		
Lapse, alla 16 aastase isiku, füüsilise väärkohtlemise kahtlusest, hooletusse jätmisest, seksuaalse väärkohtlemise ohvriks langemise kahtlusest, teavitatakse viivitamatult politseid, Lastekaitsetalitust või Noorsoopolitseid	Vahetult kokkupuutuv isik	Kriisimeeskonnajuht või tema asetäitja
Võtab ühendust asutuse juhiga, informeerib valla sotsiaalnõunikku, korraldab lapse saatmise traumapunkti vigastuse fikseerimiseks/ raviks	Vahetult kokkupuutuv isik	Kriisimeeskonna juht/ asendaja
Tagab lapsele vajadusel psühholoogilise abi	A. Vendelin	P.Lille
8. Kaklus või ühepoolne füüsiline vägivald		
Sekku! Lahuta kaklus suulise korralduse abil, vajadusel lahuta kaklus füüsiliselt sekkudes (sealjuures ei tohi ise õpilast lüüa vmt.) Kui sekkumine on ohtlik kutsu 110, vajadusel kiirabi 112 Nuga ära mine ise ära võtma! Ära sekku, kui see on sulle ohtlik!	vahetu kokkupuutuv isik	
Võta osalejatelt seletused, kirjuta üles isikuandmed, edasta juhtkonnale.	vahetu kokkupuutuv isik	koolijuht
Teavita juhtkonda, käsitle sobimatut käitumist lähtudes kokkulepetest koolis.	vahetu kokkupuutuv isik	
Teavita lapsevanemaid, hooldajaid, raskematel juhtudel noorsoopolitseid.	vahetu kokkupuutuv isik	koolijuht
9. Mürgistused; alkohol, tubaka omamine, narkootilise aine omamine, -nähud		
Olmekeemiaga kokkupuutel loputa rohke veega, anna vajadusel esmaabi, teata 112, kirjelda olukorda ja fikseeri, teata juhtkonnale	vahetu kokkupuutuv isik	
Alkoholi-, narko-, tubakatoodete omamisel ja tarbimisel käitu tegutsemisjuhisele vastavalt, teavita politseid 112, juhtkonda, kriisimeeskonda.	vahetu kokkupuutuv isik	
Õpilase kotti ei tohi tema loata kontrollida, ta peab seda lubama või paluda tal esemed kotist ette näidata.	vahetu kokkupuutuv isik	
Kooli territooriumil on alkoholi ja teiste kahjulike ning narkootiliste ainete tarvitamine ja levitamine rangelt keelatud		
Teavita koheselt politseid 112 Oluline saada õpilane ravile, valve või hoole alla	vahetu kokkupuutuv isik	kriisimeeskonna juht